

UZASADNIENIE

Art. 3 ust. 7 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 621), zwanej dalej „ustawą”, przewiduje, że minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, szczególne przypadki, w których cudzoziemiec uprawniony do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może wykonywać pracę bez zezwolenia na pracę lub oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi. Podobny przepis znajdował się w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która utraciła moc z dniem 1 czerwca 2025 r. Na jego podstawie wydane zostało rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie przypadków, w których powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest dopuszczalne bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę (Dz. U. z 2021 r. poz. 2291), określane dalej jako „rozporządzenie z 2015 r.”. Na podstawie art. 113 pkt 2 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozporządzenie to zachowuje moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 3 ust. 7, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Niezbędne jest zatem wydanie rozporządzenia na podstawie art. 3 ust. 7 i jego wejście w życie najpóźniej 1 grudnia 2025 r.

Rozporządzenie określi wyjątki od przepisów ustawy, według których przed powierzeniem pracy cudzoziemcowi podmiot powierzający pracę jest obowiązany uzyskać zezwolenie na pracę tego cudzoziemca lub wpis oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń, a warunki zatrudnienia cudzoziemca powinny odpowiadać zezwoleniu lub oświadczeniu. W przypadkach określonych rozporządzeniem podmioty powierzające pracę nie będą musiały ubiegać się o wydanie zezwolenia na pracę ani o wpis oświadczenia do ewidencji oświadczeń, a cudzoziemcy będą mogli podejmować i wykonywać pracę, nie posiadając zezwolenia na pracę lub oświadczenia. Podmioty powierzające pracę cudzoziemcowi, korzystając z przepisów rozporządzenia, nie będą miały obowiązków informacyjnych ciążyących na podmiotach, które uzyskały zezwolenie na pracę lub oświadczenie.

Do opracowania projektu rozporządzenia wykorzystane zostały przepisy rozporządzenia z 2015 r. Uwzględniono jednak potrzebę doprecyzowania niejasnych przepisów i ograniczenia nieprawidłowości w systemie wizowym.

Przypadki, w których nie jest wymagane zezwolenie na pracę lub oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi, zostały określone w przepisach § 2 projektu, omówionych poniżej.

Pkt 1 dotyczy wykonywania pracy w ramach działań Unii Europejskiej lub innych międzynarodowych programów pomocowych. Odpowiedni przepis rozporządzenia z 2015 r. obejmował m.in. osoby pełniące funkcje wymagające szczególnych kwalifikacji i umiejętności w programach unijnych i innych programach pomocowych. Na gruncie tego przepisu powstawały wątpliwości, czy wszyscy cudzoziemcy wykonujący pracę przy realizacji

projektów współfinansowanych ze środków unijnych, w tym np. pracownicy obsługujący maszyny budowlane, są objęci zakresem podmiotowym tego przepisu. Projektowany przepis nie będzie obejmował takich osób, lecz tylko osoby uczestniczące w opracowaniu lub nadzorowaniu realizacji programów realizowanych w ramach działań Unii Europejskiej lub innych międzynarodowych programów pomocowych oraz osoby prowadzące szkolenia dotyczące tych programów.

Pkt 2 obejmuje nauczycieli języka obcego lub przedmiotu nauczanego w języku obcym w szkołach i niektórych placówkach określonych w art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe lub w Ochotniczych Hufcach Pracy. Odpowiedni przepis rozporządzenia z 2015 r. dotyczył tylko nauczycieli języków obcych i nie był ograniczony do zatrudnienia tylko w wybranych placówkach należących do systemu oświaty. Z punktu widzenia projektodawcy nie ma potrzeby utrzymania ułatwień w zatrudnianiu cudzoziemców jako nauczycieli języka obcego np. w placówkach oświatowo-wychowawczych, placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach artystycznych, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, placówkach zapewniających opiekę czy bibliotekach pedagogicznych. Celowe jest natomiast wprowadzenie ułatwień w zatrudnianiu przedmiotu nauczanego w języku obcym w niektórych placówkach należących do systemu oświaty. Warunkiem jest posiadanie kwalifikacji do nauczania języka obcego w klasach IV-VIII szkół podstawowych i w szkołach ponadpodstawowych, określonych przepisami § 12 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. poz. 2102).

Pkt 3 obejmuje członków sił zbrojnych Państwa-Strony Traktatu Północnoatlantyckiego lub ich personelu cywilnego, wykonujących pracę w międzynarodowych strukturach wojskowych, a w pkt 4 – cudzoziemców delegowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu wdrożenia programu zbrojeniowego realizowanego na podstawie umowy, której Rzeczpospolita Polska jest stroną. Pkt 3 i 4 są odpowiednikami jednego przepisu rozporządzenia z 2015 r.

Pkt 5 obejmuje korespondentów zagranicznych akredytowanych przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Warunki i tryb akredytacji są określone zarządzeniem nr 3 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 15 marca 2004 r. w sprawie akredytacji korespondentów zagranicznych (Dz. Urz. MSZ poz. 10, z późn. zm.). Przepis dotyczy takich samych przypadków, jak określone w rozporządzeniu z 2015 r.

Pkt 6 dotyczy wykonywania określonych utworów artystycznych. Przepis ten będzie obejmował w szczególności działania aktorów, recytatorów, dyrygentów, instrumentalistów, wokalistów, tancerzy i mimów oraz innych osób w sposób twórczy przyczyniających się do powstania wykonania utworu, nie będzie zaś obejmował osób wykonujących wyłącznie czynności czysto techniczne. Odpowiedni przepis rozporządzenia z 2015 r. dotyczył wykonywania usług artystycznych indywidualnie lub w zespołach. Budziło wątpliwości, jakiego usługi mają charakter artystyczny i jakie osoby mogą korzystać z tego przepisu.

Pkt 7 dotyczy wygłaszania wykładów referatów i prezentacji. Zrezygnowano z warunku, by miały one szczególną wartość naukową lub artystyczną, ponieważ warunek skonstruowany na podstawie tak ocennej cechy powoduje niepewność prawa.

W pkt 8 dotyczącym wykonywania pracy związanej z międzynarodowym wydarzeniem sportowym uwzględniono osoby skierowane nie tylko przez międzynarodową organizację sportową, jak w przepisie rozporządzenia z 2015 r., lecz również przez zagraniczny związek sportowy lub zagraniczny klub sportowy.

W pkt 9 dotyczącym sportowców wykonujących pracę dla polskiego klubu sportowego zrezygnowano z warunku, by praca miała związek z zawodami sportowymi. Odpowiedni przepis rozporządzenia z 2015 r. powodował wątpliwości, na ile bliski ma być związek wykonywanej pracy z zawodami sportowymi – czy przepis obejmuje np. sportowców biorących udział tylko w treningach.

Pkt 10 dotyczy wykonywania pracy w związku z pełnioną funkcją religijną. Przepis ten obejmuje takie same przypadki jak określone w rozporządzeniu z 2015 r.

W pkt 11 dotyczącym studentów studiów stacjonarnych w Polsce pominięto uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, ponieważ doktoranci kształcący się w szkole doktorskiej mogą wykonywać pracę bez zezwolenia lub oświadczenia na podstawie art. 3 ust. 5 pkt 1 ustawy.

W pkt 12 uwzględniono praktyki zawodowe przewidziane programem nauczania lub regulaminem studiów w polskiej szkole lub uczelni.

Pkt 13 dotyczy pracy w ramach unijnego programu na rzecz kształcenia i szkolenia Erasmus+. Uczestnikami projektów realizowanych w sektorze *Kształcenie i szkolenia zawodowe* mogą być uczniowie i absolwenci szkół branżowych i technicznych, nauczyciele praktycznej nauki zawodu, kadra zarządzająca placówek oświatowych oraz trenerzy i szkoleniowcy. Z przepisu tego będą mogli korzystać tylko ci uczestnicy programu Erasmus+, którzy są obywatelami państw trzecich i nie mają uprawnień związanych ze swobodnym przepływem pracowników.

Pkt 12 i 13 zastąpią jeden przepis rozporządzenia z 2015 r. obejmujący studentów szkół wyższych i uczniów szkół zawodowych skierowanych na praktykę przez szkołę działającą w państwie Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub w Szwajcarii.

Pkt 14 dotyczy praktyk i staży organizowanych we współpracy z międzynarodową organizacją studencką. Przepis ten zastąpi przepis rozporządzenia z 2015 r. dotyczący praktyk, do których odbywania kierują organizacje będące członkami międzynarodowych zrzeszeń studentów.

Pkt 15 doprecyzowano w ten sposób, że dotyczy on wykonywania pracy w ramach programu uregulowanego umową międzynarodową przez cudzoziemca, który posiada wizę wydaną w celu udziału w tym programie.

Pkt 16 obejmuje absolwentów studiów ukończonych w instytucie badawczym. Absolwenci studiów ukończonych w polskiej uczelni, których uwzględniał przepis rozporządzenia z 2015 r., korzystają obecnie ze zwolnienia przewidzianego w art. 3 ust. 5 pkt 3 ustawy.

Pkt 17 obejmuje pracowników instytutów naukowych zatrudnionych nie tylko na stanowiskach naukowych, jak w odpowiednim przepisie rozporządzenia z 2015 r., lecz również

badawczo technicznych. Na stanowisku badawczo-technicznym może być zatrudniona tylko osoba posiadająca wykształcenie wyższe.

Pkt 18–24 obejmują takie same przypadki jak określone w rozporządzeniu z 2015 r.

Doprecyzowanie przepisów rozporządzenia spowoduje, że w niektórych przypadkach uwzględnionych w rozporządzeniu z 2015 r. pojawi się wymóg posiadania zezwolenia lub oświadczenia. Aby uniknąć niepożądanego skutku w postaci utraty przez pracodawców i cudzoziemców z dnia na dzień uprawnienia odpowiednio do powierzania i do wykonywania pracy, w § 3 umieszczony został przepis przejściowy. Cudzoziemcy wykonujący pracę bez zezwolenia na pracę zgodnie z przepisami rozporządzenia z 2015 r., do których nie będą miały zastosowania przepisy projektowanego rozporządzenia, będą mogli kontynuować pracę bez zezwolenia na pracę lub oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi na zasadach określonych w przepisach dotychczasowych, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanego rozporządzenia.

W projekcie przewidziano, że rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 grudnia 2025 r.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej regulacji nie podlega procedurze notyfikacji określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji ani uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia zostanie przedłożony celem dokonania oceny OSR przez Koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”, z dniem skierowania do uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych.

Projekt rozporządzenia nie stwarza zagrożenia korupcyjnego.